

Spis treści

1. Wprowadzenie	str. 2-4
I. Podstawy prawne działań ujętych w Programie	str. 4
II. Adresaci Programu	str. 4
III. Diagnoza społeczna	str. 5-9
IV. Założenia Programu	str. 10
V. Zasoby instytucjonalne	str. 11
VI. Koordynator Programu	str. 11
VII. Czas realizacji Programu	str. 11
VIII. Przewidywane efekty Programu	str. 11-12
IX. Źródła finansowania Programu	str. 12
X. Sprawozdawczość realizacji Programu	str. 12
XI. Monitoring i ewaluacja Programu	str. 12
XII. Podsumowanie	str. 13

1. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Golina na lata 2020-2022 został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2019r. poz. 1111). Zgodnie z art. 176 pkt 1 cytowanej wyżej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Stworzenie takiego programu, ukierunkowanego na określone działania, pozwoli na uruchomienie aktywności mającej wspierać rodziny i zapobiegać patologii w społeczności lokalnej. Program ten skupia się na wzmocnieniu elementów pracy z rodziną w środowisku, poszerzenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, wczesnej interwencji w rodzinach zagrożonych utratą swoich naturalnych funkcji, a także na pomocy rodzinie biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Planowane w ramach programu działania uwzględnia możliwości rodziny i jej zdolność do przewyższania problemów. Działania, wskazane w programie, które są kierowane do rodzin, są jednocześnie działaniami na rzecz całego środowiska, a wspieranie rodziny przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całym społeczeństwie. Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych realizowana winna być we współpracy ze środowiskiem lokalnym. Wspieranie rodziny winno odbywać się za zgodą rodziny oraz przy jej aktywnym udziale.

Formy pracy z rodziną:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- terapia i mediacja,
- organizowanie dla rodzin grup wsparcia,
- pomoc prawna.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mówi, że rodzinie, która ma trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może zostać przyznany asystent rodziny.

Do zadań asystenta rodziny, o których mówi ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy m. in.:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.

Dnia 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. 2019r. poz. 473), na podstawie której asystent rodziny otrzymał dodatkowe zadania na rzecz rodziny.

Asystent rodziny w ramach w/w ustawy koordynuje poradnictwo dla rodzin w zakresie:

- przewyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
- wsparcia psychologicznego,
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,

- dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Asystent rodziny koordynuje poradnictwo u kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub też u rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

I. Podstawy prawne działań ujętych w Programie

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019r. poz. 1111),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019r. poz. 1507),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2019 r. poz. 473),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390)
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019r. poz. 2277)

II. Adresaci Programu

Adresatami programu są dzieci i rodziny z terenu Gminy Golina a w szczególności rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze. Rodzina to podstawowe środowisko rozwoju i funkcjonowania każdego człowieka. Rodzice to pierwsi nauczyciele dziecka, na których spoczywa obowiązek świadomego kształtowania postaw, przekazywania systemu wartości i tradycji. Socjalizacja dziecka stanowi podstawę jego funkcjonowania w życiu, dlatego ważne jest zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju. Praca z rodziną oraz wszelkie formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych

rodziny, jak również aktywizację jej zasobów przy wzmocnieniu kompetencji i umiejętności społecznych. Działania skierowane są na zapewnienie dziecku bezpieczeństwa oraz podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, by zapewnić optymalne warunki do prawidłowego rozwoju oraz podnieść jakość życia rodziny.

III. Diagnoza społeczna

Punktem wyjścia do określenia założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z analizy tej wynika, że w roku 2018 z pomocy społecznej skorzystały 233 rodziny (liczba osób w rodzinach 516) co stanowi 3,31% całej populacji mieszkańców Gminy korzystających z różnych form wsparcia Ośrodka. Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, niezbędnych do udzielenia pomocy finansowej zawiera Tabela nr 1

Tabela nr 1- Powody przyznania pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Golinie w 2018 roku.

POWÓD WYSTĄPIENIA TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ:	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE
Ubóstwo	190	425
Bezdomność	3	3
Sieroctwo	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	14 11	60 56
Bezrobocie	93	232
Niepełnosprawność	104	216
Długotrwała lub ciężka choroba	55	99
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem:	11	43
 w tym:	8	22
 rodziny niepełne	3	21
 rodziny wielodzietne		
Przemoc w rodzinie	1	1
Alkoholizm	22	38
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0
Zdarzenie losowe	1	1

Źródło: MOPS w Golinie

Główne przyczyny trudnych sytuacji życiowych, z którymi rodziny nie są w stanie poradzić sobie wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia obok ubóstwa są:

- bezrobocie (**93 rodziny**),
- długotrwała lub ciężka choroba (**55 rodzin**),
- niepełnosprawność (**104 rodzin**),
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (**11 rodzin**).

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych nie jest problemem dominującym, musi jednak być traktowana priorytetowo, gdyż dotyczy najmłodszych mieszkańców naszej Gminy, czyli dzieci.

Tabela nr 2 — Liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w latach 2016-2018

Liczba osób	2016	2017	2018
Liczba świadczeniobiorców zasiłków rodzinnych	833	865	824
Liczba osób świadczeniobiorców funduszu alimentacyjnego	59	48	45
Liczba osób świadczeniobiorców świadczenia wychowawczego (500+)	895	835	821
Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka	144	154	155
Jednorazowe świadczenie „za życiem”	-	1	-
Świadczenie „Dobry start”	-	-	1049

Źródło: MOPS w Golinie

Widać również stale utrzymującą się liczbę świadczeniobiorców świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Oznacza to, że dochody tych mieszkańców Gminy są na niskim poziomie.

Tabela nr 3 — Mieszkańcy Gminy Golina (zameldowani) z uwzględnieniem liczby dzieci w latach 2016-2018

Mieszkańcy Gminy Golina (zameldowani)	2016	2017	2018
Mieszkańcy ogółem	11.787	11.868	11.987
Dzieci 0-15 lat	1959	1986	2029
Dzieci 16-18 lat	394	368	355

Źródło: UM w Golinie

Tabela nr 4 – Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2016-2018

Poszczególne lata	2016	2017	2018
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej z terenu gminy (liczone narastająco)	14	13	11

Źródło: MOPS w Golinie

Zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazują, że Gmina ponosi wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 5 — Nakłady Gminy Golina na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Poszczególne lata	2016	2017	2018
Kwota przeznaczona przez Gminę Golina na pokrycie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych	28.936,48	32.464,28	32.387,11

Źródło: MOPS w Golinie

Rodziny, u których stwierdza się problemy z wypełnieniem funkcji wychowawczych obejmowane są pomocą asystenta rodziny.

Tabela nr 6- Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

Poszczególne lata	2016	2017	2018
Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny	18	16	18

Źródło: MOPS w Golinie

IV. Założenia Programu

Cel główny programu:

- Stworzenie warunków do pozostania dziecka w rodzinie naturalnej (biologicznej) bądź do jego powrotu do rodziny oraz wsparcie kobiet w ciąży i rodzin z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem dziecka lub nieuleczalnie chorym dzieckiem.

Cele szczegółowe

- wsparcie rodzin dysfunkcyjnych w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych, wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie materialne rodzin ubogich z dziećmi,
- zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie z dziećmi, praca z rodziną mająca na celu zapobieganie występowaniu sytuacji kryzysowych,
- koordynowanie działań na rzecz kobiet w ciąży i rodzin z ciężko upośledzonym i nieuleczalnie chorym dzieckiem (potwierdzone zaświadczeniem lekarskim zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”).

Do realizacji założonych celów ustalono następujące działania:

- regularne monitorowanie sytuacji rodzin przez pracowników socjalnych,
- systematyczna współpraca instytucji działających w obszarze wspierania rodziny i dziecka,
- wspieranie rodzin w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- poradnictwo specjalistyczne, usługi asystenta rodziny,
- pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin ubogich, jednorazowe świadczenie dla rodzin wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- profesjonalna praca socjalna z rodziną,
- wsparcie interdyscyplinarne dysfunkcyjnych,
- organizowanie grup wsparcia.

V. Zasoby instytucjonalne:

1. Urząd Miejski w Golinie,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ,
3. Zespół Interdyscyplinarny w Golinie,
4. Placówki oświatowe z terenu Gminy Golina,
5. Placówki Ochrony Zdrowia,
6. Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne,
7. Komisariat Policji w Golinie,
8. Kuratorzy Sądowi,
9. Sądy- Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich,
10. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Koninie,
11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie,
12. Powiatowy Urząd Pracy w Koninie,
13. Poradnie leczenia uzależnień.

VI. Koordynator Programu

Realizacja Programu będzie koordynowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Golinie.

VII. Czas realizacji Programu

Program został opracowany na lata 2020-2022.

VIII. Przewidywane efekty Programu

1. Zmniejszenie liczby dzieci objętych opieką pieczy zastępczej.
2. Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego.
3. Zmiana postaw społecznych.
4. Wzrost poczucia wartości członków rodziny.
5. Wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

6. Ograniczenie dysfunkcyjności rodzin.
7. Reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dzieci do rodzin.
8. Stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.
9. Pomoc rodzinom w sytuacji urodzenia ciężko upośledzonego i nieuleczalnie chorego dziecka.

IX. Źródła finansowania Programu

Środki na realizację programu mogą pochodzić z następujących źródeł:

- budżet Gminy,
- budżet państwa (programy i konkursy, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”)
- środki unijne.

X. Sprawozdawczość realizacji Programu

W terminie do 31 marca każdego roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Golinie przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie roczne z realizacji Programu oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań zawartych w Programie.

XI. Monitoring i ewaluacja Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

XII. Podsumowanie

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Golina oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy. Dzięki temu oraz przy aktywnej współpracy instytucji pomocowych, założenia zawarte w ustawie o wspieraniu pieczy i systemie pieczy zastępczej oraz w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” mają szansę zostać zrealizowane.